

För tusen år sedan - eller tio

I de flesta miljöer där vi rör oss finns spår av dem som varit där före oss.

Vid busshållplatsen finns kanske glasspapper och bussbiljetter (med datum på?). Hemma finns ofta ett fotoalbum och kanske vykort och brev. Men vad finns dolt under markytan?

Sverige är mycket rikt på fornlämningar. Sedan 1600-talet har de registrerats. Till en början de stora, de väl synliga i landskapet. Präster rapporterade till kungen om runstenar, gravhögar och skeppssättning- ar m m i de egna socknarna. Under 1900-talet har inventeringar genomförts där arkeologer systematiskt undersökt landskapet. Då har också fornlämningsbe- greppet vidgas. Vi talar i dag om kulturmiljöer, spår av människors liv och verksamheter i de landskap som ännu omger oss. Torplämningar, industrimiljöer och kolningsplatser (för att ta några exempel) hör också dit. De skall bevaras som vittnesbörd om våra föregångare, om andra samhällen, också åt de gene- rationer som kommer efter oss.

Resultaten av inventeringarna är numera lätta att hitta. På Riksantikvarieämbetets hemsida, www.raa.se finns en funktion, FMIS, där det är möjligt att söka sig fram till fornlämningar i sin egen närhet.

Arkeolog för en dag

Kulturmiljöer kan vara kraftfulla pedagogiska verk- tyg. Arbete med barn och ungdomar kan stärkas kvalitativt och erbjuda nya möjligheter att utveckla perspektiv där kulturarvet brukas aktivt.

Att undersöka närmiljön är en väg att närma sig det förflutna på ett konkret och spännande sätt. Vilka spår finns nära oss, vad är övergivet?

Lägg upp en plan, studera de lämningar ni kommit i kontakt med och gör en egen utställning av föremå- len från historien i er närhet.

Besök en fornlämning. Ett gravfält kan erbjuda möj- ligheter till detektivarbete, de är inte alltid så syn- ligen. Genom FMIS kan du hitta lämpliga miljöer. Just gravfält inbjuder till respekt och reflektion, de flesta blir berörda av närbild med dem som gått före oss och levt på helt andra villkor än de vi har i dag.

De flesta läns museer har tips och förslag på aktivite- ter för skolan på sin hemsida. Hos några är det också möjligt att ta kontakt med en arkeolog. Stockholms läns museum är bara ett exempel, de har också gett ut boken Forntiden runt hörnet som finns på de flesta bibliotek. Där finns mängder av tips och idéer för skolan och bakgrunder till stöd för planeringen.

förskoleklass

årskurs 1–5

årskurs 6–9

gymnasiet

fakta